

Brobyggare i ett uppdelat samhälle?

Framväxten av interreligiösa forum i svenska kommuner

Ann-Catrin Kristianssen
Lektor statskunskap, Örebro universitet
e-post: ann-catrin.kristianssen@oru.se

Projekten

Studie av framväxten av interreligiösa råd/forum i svenska kommuner, MUCF

- Två kartläggningar av forumen (2020 och 2023 (60%))
- Litteraturoversikt
- Intervjustudie med 33 politiker, tjänstepersoner och samfund 2022-2023

Separat Fallstudie av det interkulturella och interreligiösa rådet i Örebro

- Observationer åren 2017-2020 (15 möten, ca. 2 timmar långa)
- Intervjuer 2022-2023
- Fokus på både kommunens intentioner och samfundens erfarenhet

Forumens syfte och struktur

- Varför finns dessa forum?
- Var finns dom?
- Vilken typ av organisation och sammansättning?
- Vilket fokus – integration, trygghet, kris, demokrati, mänskliga rättigheter, dialog, representation?
- Mötesplats, kunskap och kommunikationskanal
- Agendasättning och dagordning
- Vinster och fallgropar

Syftet med interreligiösa forum

”Därför kan man inte bortse från religionen som en faktor i samhällsutvecklingen och [...] jag är intresserad av hur vi kan gemensamt se till så att vi knyter de här banden till de olika samfunden... så att vi får en positiv, fredlig och förstående samhällsutveckling med ökad förståelse mellan varandra.” (Politiker 1, 2022)

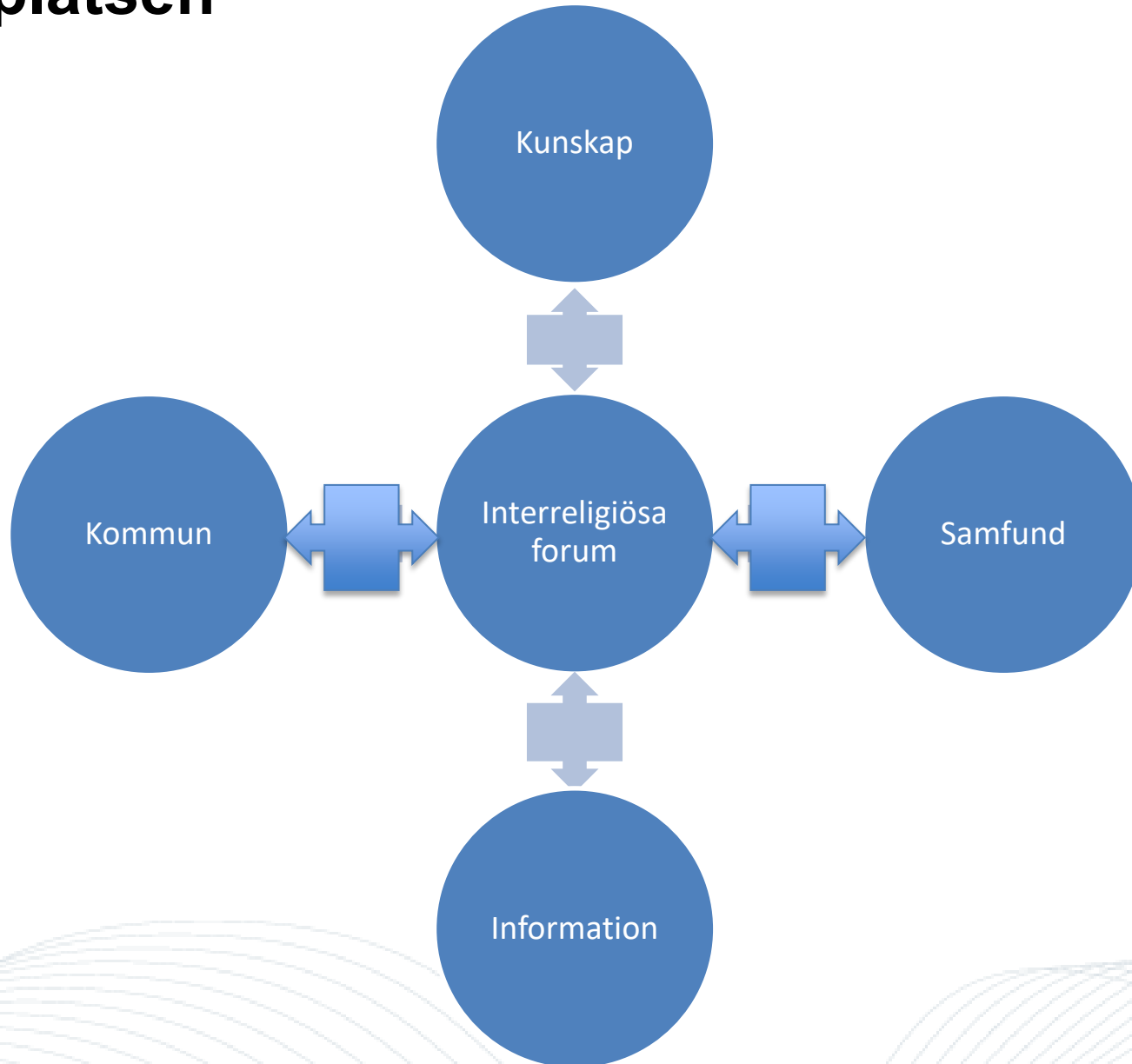
Kommun	Organisationsform	År
Boden	Kommunalt	2016
Borlänge	Kommunalt	2017
Borås	Kommunalt (ej politiker)	2019
Botkyrka/Malmö	Kommunen ej längre sammankallande	15/18
Göteborg, Nordost	Kommunalt, nämnd	2018
Helsingborg	Förening, kommunen sammankallar, arbetsmarknad	ca2007
Kristianstad	Kommunalt, arbetsmarknad	2019
Motala	Kommunalt	2015
Norrköping	Nätverk, kommunen medlem	2014
Nyköping	Kommunalt (ej politiker)	ca2018
Södertälje	Kommunal samordning, socialnämnd	2022
Umeå	Kommunalt	2016
Uppsala	Kommunalt	2017
Västerås	Kommunalt	2018
Örebro	Kommunalt	2007

Organisation och sammansättning

- ❖ Politisk organisation - kommunstyrelse, kommunfullmäktige eller nämnd
- ❖ Förvaltning – Social hållbarhet, krisberedskap, integration, arbetsmarknad, minoritetsfrågor, osv.
- ❖ Råd som inte drivs i kommunal regi – styrgrupp/styrelse eller Svenska kyrkan sammankallar
- ❖ Reglemente – finns oftast
- ❖ Representation – bygger ofta på möjlighet till stöd från Myndigheten för stöd till trossamfund, kommunpolis, att bli sedd
- ❖ Närvaro – centralt för givande diskussioner, roterande eller i kommunens lokaler, möten ca 4 ggr per år, tid

Mötesplatsen

Interreligiösa forum och samhällskris

- IS-resenärer
- Flyktingkrisen
- Coronapandemin
- Koranbränningar
- Skjutningar/gängkriminalitet

Röster om religion och krishantering

- ” ...någonting som har lämnat ett positivt avtryck är [kommunens] hantering av Paludans koranbränning för vi är en av de få kommunerna där det inte blev upplopp och det har med interreligiösa nätverket att göra.” (Tjänsteperson 8, 2023)
- ”...direktkontaktarna är det som behövs när det är liksom lite snabba ryck, då kan man liksom inte vänta in att rådet ska gå till möte utan då måste man liksom ha de kanalerna uppbyggda...” (Tjänsteperson, 9, 2023)
- ”Under pandemin så har vi snarare haft det som en informationskanal där vi har kunnat delge myndigheternas information och skickat: Tänk på det här, sprid gärna den här informationen, och även hur man ska hantera allt från smittspridning till vaccinationer och så. Det har fungerat väldigt väl på det sättet och jag tror att man har uppskattat det, men det är skillnad på att bara vara en kanal utåt som kommun. Det är inte riktigt samma sak som att ha ett råd där man också kan diskutera saker och samverka med varandra.” (Politiker 2, 2022)

Vinster

- ✓ Att religiösa samfund blir sedda
- ✓ Att grupper som har svårt att bli nådda av information nås
- ✓ Att kommuner får bättre kunskap om vilka frågor samfunden tycker är viktiga
- ✓ Att undvika missförstånd
- ✓ Dialog och möten positivt
- ✓ Samfund som bottnar i majoritetssamhället kan agera lotsar

Vinster

”Du kan kalla det för ett lokalt fredsarbete”
(Samfund 3, 2022)

“...möjligheten till att både ge och ta information”
(Politiker 3, 2022)

Fallgropar

- ✓ Att det blir en envägskommunikation från kommunen och ut
- ✓ Att göra det till en alltför ”byråkratisk” verksamhet
- ✓ Att inte bjuda in alla samfund
- ✓ Att samfunden inte är med och sätter dagordningen
- ✓ Att dagordningen inte uppfattas som relevant
- ✓ Att det skapas en känsla av vi (majoritetssamhället) och dom (minoritetssamhälle) i stället för vi och vi

Fallgropar

”...alltså att det lätt skulle kunna bli ett forum där kommunen kommer ut med sin information.”
(Tjänsteperson 3, 2022)

”...det gäller att vara tydlig med vad det är vi samtalar om och att det handlar mer om hur vi möter våra medlemmar [i forumet] på ett bra sätt, inte att man [samfunden] påverkar kommunens beslut.” (Politiker 4, 2022)

”Det här är något som ska hålla över tid. Gör fel, det gör ingenting. Bara man kan justera det. Men det ska vara ett långsiktigt arbete.” (Tjänsteperson 6, 2022)

Vad säger forumen om relationen mellan "det offentliga" och samfunden?

Se exempelvis Linnéa Lundgrens avhandling (2021). Samfund som risk eller resurs?

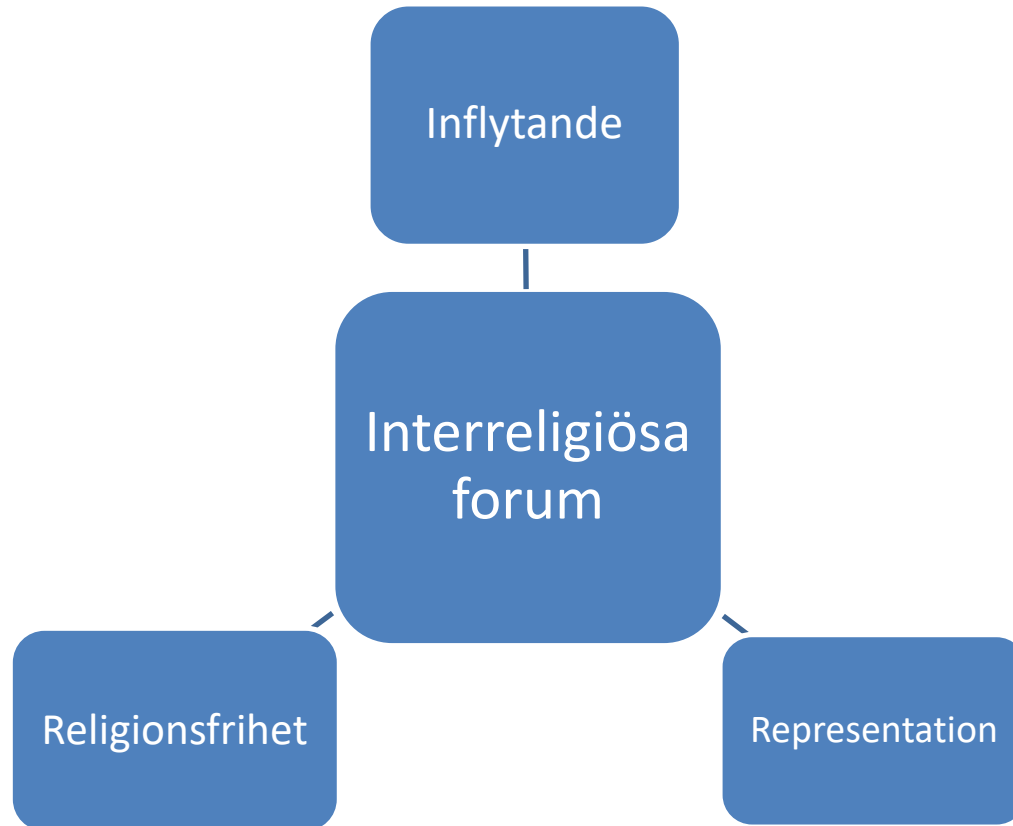
Är forumen ett utfall av det offentliga behov av att samverka med eller styra samfund?

Tidigare forskning om styrning och institutioner: Koenig, 2007; Körs & Nagel, 2018; Grier & Nagel, 2018, m.fl.

Tidigare forskning om interreligiösa forum: Tomas Axelsson, Magdalena Nordin

Är forumen ett utfall av demokrati och religionsfrihet?

Tack för att ni lyssnade!

Ann-Catrin Kristianssen
Lektor statskunskap
Örebro universitet

e-post: ann-catrin.kristianssen@oru.se

Tro som formar Norrköping

Ett lokalt fredsarbete över
religionsgränserna

Svenska Kyrkan Norrköping

Varför?

- På grund av konflikter, främlingsfientlighet och utanförskap vill Svenska kyrkan bidra till samhället med ett aktivt integrationsarbete.
- Det sekulariserade samhället, med individen i fokus behöver kunskap. Svenska kyrkan vill vara med och bidra till att religion är något gott och har tolkningsnycklar för att förstå både religion och samhälle.
- Vi säger inte att det är lätt men vi tror på samtal för vi vill alla vara trygga i den stad som vi bor i – och vi kan leva sida vid sida oavsett religion.

Norrköpings religiösa karta

- 1000 Svenska kyrkan kan man säga har funnits i 1000 år även om det efter 500 år blev en reformation så har kyrkan funnits länge
Idag bildar fyra församlingar, Borg, S:t Johannes, S:t Olof och Kolmården ett pastorat - Svenska kyrkan Norrköping
- 1673 Tyska kyrkan (Hedvig kyrka)
- 1750 Mitten av 1700-talet kom judar till Norrköping, familjer som Wahrén, Stern och Philipsson tillhör Norrköpingsprofilerna
- 1853 Bildades den första Baptistförsamlingen
Idag Centrumkyrkan/Vetekornet och har gått samman med Metodistförbundet till Equmeniakyrkan
- 1858 Synagogan invigdes
- 1865 Immanuelskyrkan Missionskyrkan, som lades ner i mars 2023
Idag finns Vidablickskyrkan, Åbylunds kyrkan och Hagebykyrkan som tillhör Equmeniakyrkan
- 1884 Startade kapten Annie Hartelius Frälsningsarméns kår i Norrköping
"Fästet Härold"
- 1889 Startades Adventistförsamlingen, idag har man kyrka i Skarphagen
- 1897 En katolsk präst tog på Grand hotell 1897 och startade en gemenskap.
- 1927 Stod Katolska kyrkan klar där den finns idag på Skolgatan
- 1921 Pingstförsamlingen, idag Renströmmen
- 1936 Korskyrkan (EFK – Evangeliska frikyrkan), S:t Persgatan, idag i Immanuelskyrkan

Norrköpings religiösa karta

- 1979 Startades den första syriskortodoxa församlingen i Norrköping av fader Petrus Abada på Skolgatan
Idag finns fyra församlingar: S:t Gabriel, Mamre, S:t Maria, Folkets park (1999)
S:t Kyriakos, Brånnestad (2000), S:t Maria, Ektorps (2007)
- 1980 På 80-talet startade de arabisktalande muslimerna startade Norrköpings islamska center. Bygger idag moské på Grundläggargatan, Hageby
- 1985 Startades församlingen Agape och som idag bedriver förskolan Vindruvan och Johanneskolan på Folkborgsvägen
- 1995 Bosniakiska islamska församlingen startades, Norra promenaden idag. Bygger moské vid Skarphagsleden.
- 1999 Somaliska kulturföreningen, Abu Baker startade 1999 och finns idag på Södra Promenaden.
- 2007 Irakisk kulturcenter startades, shiaförsamlingen och finns på Ingelstagatan.
- 2012 Koptiska församlingen S:t Antoni, egen kyrka i Vilbergen sedan maj 2018
- 2012 Församlingen Vineyard flyttar in i Immanuelskyrkan och övertar lokalerna
- 2012 Buddisttempel Wat Siamminmangkalaram, Furungstadvägen 2, Ljunga
- 2014 Yazidierna bildar en lokal förening i Norrköping
- Bahai Det finns en familj i Norrköping som tillhör Bahà'i
- Ortodoxa Eritreanska, Grekortodoxa och Serbisk ortodoxa församlingar finns

Hur gör vi?

- Skapar relationer och pratar med varandra
- Tar gemensamt ansvar för olika praktiska göromål som t ex
 - 2013 Stillhetens rum – andlig vård
 - 2014 Trygghetsarbete – alla ska få hjälp när man behöver av lokalsamhället
 - 2014 Nätverk interreligiöst arbete tillsammans med Norrköpings kommun

Nätverk interreligiöst arbete

- Norrköpings kommun
- Synagogans vänner
- Frikyrkorna genom Norrköpings kristna råd
- De fyra syriskortodoxa församlingarna
 - S:t Gabriel, S:t Maria Folkets park, S:t Kyriakos Brännestad, S:t Maria Ektorps församling
- Den koptiska församlingen S:t Antoni & S:t Kirellos
- De fyra muslimska församlingarna
 - Bosniakiska islamska församlingen, Aisha-moskén, Abu Baker, Shiaförsamlingen Irakisk kulturförening
- Thai Buddhistförening Wat Siamminmangkalaram
- Svenska kyrkan
- Kommunpolisen

Vad har vi lärt oss?

- Det som händer globalt påverkar oss lokalt.
- Den religiösa identiteten är stark för den berättar något om mig som människa, mina värderingar och det som man vill bidra med till samhället
- Familjen och församlingen är viktiga stöttepelare för det är de som alltid stått för trygghet
- Uppskattningsvis 75% av Norrköpingsborna är med i en troende organisation
- Alla vill vara med bara man får frågan – en Norrköpingsmodell med inspiration från community organizing – North Western University Chicago
- Vi har fått en struktur - de som är i ledningsposition är med, när både nationellt och lokalt
- Regelbundenhet – under pandemin träffades nätverket digitalt – för att relationernas skull, utbyta kunskap, ta hjälp av varandra för Norrköpings bästa

Varför ett nätverk?

- Ett nätverk ger större representativitet
- Frågan eller problemet kan lösas av de som är närmast lösningen
- Ett nätverk handlar om rättvisa i någon mening
- Att kommunen är med bidrar till engagemang att bidra till lokalsamhället

Vad behövs?

- Kommunens engagemang i arbetet garanterar allas lika värde
 - Representeras av kommunstyrelsens ordförande, kommundirektören och handläggare på utrednings och utvecklingsenheten
- Ingen äger nätverket! Varje församling representerar sig själv, vi lär av varandra och församlingen möter media själv
- Samordnarens roll –
 - Ett diakonalt arbete – social mobilisering – en motor i arbetet
 - Kunskapsbaserat – förstår både tro och samhälle
 - Relationsbaserat, bygger tillit
- Viktigt med
 - Förstå vad trossamfunden kan bidra med men också behovet av stöd
 - Snabba kontaktvägar
 - Tillitsbaserat arbete

Bidrar till lokalsamhället

- Vid tragiska händelser
 - Alla får hjälp
 - Religiös kompetens
 - Hatbrott
- Förebyggande arbete
 - Brandsyn i de muslimska församlingarna
 - Kyrkkaffet i Syriskortodoxa kyrkan – uppmana till civil aktör
- Seyfo-monumentet – invigdes 2021
- Rätten till tro – flera församlingar bygger moské, öppenhet
- Nationaldagsfirande – Skolavslutningar i ortodoxa kyrkor
- Kommunpolisen – polisens nationella uppdrag, förebyggande, kunskapsbaserat, lokal kännedom & relationer

Tack!

- **"We are making the path by walking it"**

Maria Bard, diakon
samordnare interreligiöst arbete
011/241050
maria.bard@svenskakyrkan.se

Riktlinjer – samverkan för interreligiöst råd i Västerås

Beslutad av kommunstyrelsen 23 november 2016

Reviderad av kommunstyrelsen 20 september 2017

program

policy

handlingsplan

riktlinje

VÄSTERÅS STAD

program	uttrycker värdegrunder och förhållningssätt för arbetet med utvecklingen av Västerås som ort inklusive koncernen Västerås stad
policy	uttrycker värdegrunder och förhållningssätt för arbetet i koncernen Västerås stad
handlingsplan	anger strategier och konkreta åtgärder för att nå den politiska viljeinriktningen och fastställda mål på olika nivåer i organisationen
riktlinje	säkerställer ett riktigt agerande och en god kvalitet i handläggning och utförande i koncernen Västerås stad

Riktlinjer - samverkan för interreligiöst råd i Västerås

Interreligiöst råd i Västerås består av representanter för Västerås stad, Svenska kyrkan samt statsbidragsberättigade trossamfund verksamma i Västerås.

Riktlinjer för rådets arbete är:

- Att som bas för rådets arbete ha mänskliga fri- och rättigheter så som de formuleras i Europeiska konventionen om Mänskliga fri- och rättigheter.
- Att främja kunskapen om religion och samhälle och genom dialog minska fördomar och förbättra möjligheterna till mera hållbara relationer i det mångreligiösa samhället.
- Att verka för dialog och ökad förståelse mellan företrädare för olika religioner.
- Att vara en resurs för skolor, kommun, allmänhet och näringsliv med avseende på information om religioners positiva och fredsskapande kraft och på så sätt komplettera kommunens sociala åtaganden.
- Att främja studier av religioner och religionsdialog för att därmed öka kunskaperna och minska fördomarna.
- Att öka kontaktytorna mellan människor med religiös tro och människor med en sekulariserad livssyn i vår stad.
- Att vara möjlig remissinstans.

Rådet ska verka genom dialoger, workshops och seminarier. Rådet bör i de fall det är möjligt samverka med Västerås stads verksamheter och andra civila aktörer i Västerås.

VÄSTERÅS STAD

Stadsledningskontoret • 721 87 Västerås
Telefon: 021-39 00 00 • www.vasteras.se